

NOI OBSERVAȚII ORNITOLOGICE PE INSULA SACALIN

Kiss J. Botond,

Insula Sacalin (Sahalin, Sacalina, Sachalin) a fost cercetată de autor începînd din 1968, efectuînd observații sistematice pînă la sfîrșitul anului 1971. Lucrările de teren din acest interval s-au materializat în două lucrări mai mari (5, 7) și cîteva studii mai modeste (6, 8, 11). Cercetările noastre s-au continuat și după această perioadă, unele aspecte fiind descrise în cîteva articole mai mici (9, 10). Însă o lucrare de sinteză, care să cuprindă perioada 1972—1974, încă lipsește. În cele ce urmează, vom încerca să redăm unele aspecte mai puțin tratate în intervalele precedente (pe care le vom numi în continuare „per. I.” — 1968—1969 și „per. II.” — 1969—1971), atribuind un accent mai mare aspectelor ecologice și etologice, în detrimentul problemelor faunistice și fenologice, cercetate mai metodic în perioadele anterioare. Aspectele legate de reproducerea păsărilor (perioada, număr de perechi cuibăritoare pe insulă, mărimea pontei, dimensiunile ouălor etc.) de asemenea au fost mai pe larg tratate, avînd în vedere faptul că literatura noastră de specialitate posedă prea puține date în acest sens (3, 16, 17, 18, 19, 24). Speciile, despre care posedăm numai simple semnalări, fără date deosebite, au fost omise în prezenta lucrare. Nu ne-am ocupat nici de două specii cuibăritoare pe Sacalin (*Charadrius dubius* și *Acrocephalus arundinaceus*) despre care avem prea puține date. De asemenea, asupra descrierii locului cercetărilor, tratată amănunțit în cele două lucrări, pe urmă în alte studii (6, 9, 10, 11), nu vom insista. Specificăm numai, că colmatarea porțiunii nordice din Meleaua, se accentuează. Cordoanele de nisip și de nămol tind să lege Sacalinul Mic cu microdelta brațului Sf. Gheorghe și nu este departe timpul, cînd Sacalinul se va transforma într-o peninsulă lungă și îngustă. Instalarea vegetației acvatice dulcicolă în nord se continuă (fig. 1). Unele zone au fost acoperite de *Tamarix* (fig. 2), ceea ce contribuie la solidificarea solului nisipos. Tot la nord, se extind speciile de plante ruderales, datorită introducerii animalelor domestice pe insulă.

Observațiile le-am efectuat în următoarele intervale: 16—17.04, 12—13.07, 29—31.07.1972, 17—21.06.1973 și 14—25.06.1974 (în total 24 zile), insistînd mai mult asupra perioadelor importante din punct de vedere al reproducerii speciilor. Metodele de lucru sînt cele descrise din per. I. și II., eliminînd însă colectarea păsărilor și utilizînd mai mult fotografiatul. Pentru studierea anumitor fenomene de comportament, am apelat uneori și la magnetofon, executînd înregistrări fonice, sau la utilizarea manechinelor și a ouălor false, experiențe, despre care vom da relatări în alte studii preconizate. În perioada a III-a, delimitată mai sus, am observat următoarele specii mai importante, în ordinea stabilită de nomenclatura în uzură (25):

1. *Puffinus puffinus yelkouan* (Acerbi). Furtunarul a fost observat pe insulă în această perioadă numai în formă de cadavre, chiar proaspete de câteva zile, aduse de valuri dinspre larg. Avînd în vedere faptul că posedăm date biometrice puține privind specia, redăm mai jos măsurătorile noastre, efectuate pe aceste cadavre: 13.07.1972: L: 32,5 cm, A: 23,3 cm, C: 6,3 cm, Cc: 2,3 cm, T: 4,1 cm. 29.07.1972: L: 33,3 cm, A: 19,0 cm, C: 7,4 cm, Cc: 2,2 cm, T: 3,0 cm. Din păcate, sexul ca și cauza mortalității nu s-au putut stabili.

2. *Phalacrocorax carbo sinensis* (Blumenbach). Cormoranul mare a fost prezent tot timpul în zona cercetată. S-au putut observa stolurile venite dinspre nord de-a lungul țărmlui, în fiecare dimineață și instalîndu-se în apropierea talienelor pescărești sau pe cordoanele de nisip dinspre Roh. Cele mai mari stoluri s-au observat în iulie 1972: uncori și peste 200 ex. laolaltă.

3. *Pelecanus onocrotalus* L. Numărul pelicanilor comuni nu pare să scadă față de perioade anterioare. S-au menținut tot timpul pe Sacalin, chiar și în perioada clocitului, înnoptînd aici. (Acestea sînt probabil exemplare imature sau cu ponte distruse). Cel mai mare stol s-a observat de asemenea în iulie 1972: cca 1.000 ex.

4. *Pelecanus crispus* Bruch. Această specie a pășit, incontestabil, pe calea dispariției, ultima colonie din țara noastră situîndu-se tot în apropierea zonei studiată, pe grindul Ciinelui (Sobaciki). Colonia fiind periclitată de factori antropici, păsările au încercat în repetate rînduri să-și întemeieze o nouă colonie pe partea sudică a Sacalinului, însă fără succes. Prima încercare, din 1972, s-a zădărnicit datorită furtunilor și în special pescarilor, care se instalează pe insulă în fiecare primăvară și care au distrus cele 16—18 cuiburi construite în stuful mărunt. În 1974 am numărat numai 8 cuiburi, părăsite și aceste, iar în unele și ouăle au fost sparte de pescari. Cuiburile, construite pe malul deschis (fig. 3) la data de 16.06, au avut numai două ponte nedistruse, cu conținut deja alterat. Dimensiunile lor: 99,4/56,3 mm și 94,9/56,3 mm într-un cuib, 85,2/58,7 mm în celălalt cuib. Asigurarea liniștei atât de necesară pentru cuibărirea acestei specii, ar putea să aducă după sine și instalarea definitivă a unei colonii în zona descrisă. Aceasta ar avea o importanță vitală pentru pelicanul creț, a cărui număr este evaluat de noi — în urm. observațiilor în colonie și efectuînd și survolări avio deasupra întregii Delte, cu scopul evaluării efectivelor — la max. 250 ex., număr, care ajuns o dată sub nivelul critic, se poate reduce la zero în cîțiva ani.

5. *Egretta alba alba* (L.). Se menține pe insulă în deosebi în lunile de vară. Urmărește activitatea pescarilor și culege — împreună cu celelalte specii de stîrci și *Lari* — peștișorii morți, aruncați din plase. Observînd concentrațiile mari de păsări „ihtiofage“ cu asemenea ocazii, ne putem da seama de rezultatele relative ale studiilor bromatologice, pe baza cărora aceste specii au fost stigmatizate. Egrete mari, în grupuri răzlețite mai mari de 12—15 ex., nu am observat ici.

6. *Anser anser rubrirostris* (Swinhoe). Efectivele scăzute ale acestei specii de importanță cinegetică deosebită, își desfășoară marea parte din ciclul vital pe insulă, aglomerîndu-se uneori în stoluri de 400—500 ex. Totuși, cuiburile ei nu l-am găsit nici în zona nordică, cu vegetație mai bogată. Însă familiile cu pui de câteva săptămîni trec deseori dinspre Ciotic, grindul Flămînda, Hologna etc. pe Sacalin, unde condițiile trofice sînt mai bune. La 14 și 15.06.1974 am inelat 1, resp. 2 pui nezburători, găsiți cu ajutorul unui prepelicar.

7. *Tadorna ferruginea* (Pall.). Călifarul roșu, ca specie clocitoare, aproape a dispărut din Delta Dunării. În afara unor observații făcute în timpul migrației (4), nu posedăm decît o singură semnalare din 16.04.1972 a unui exemplar singuratic.

8. *Tadorna tadorna* (L.). Și călifarul alb a suferit o regresie numerică evidentă chiar față de cealaltă perioadă de observații: semnalăm un singur stol de 16 ex. la 16.04.1972. Protecția ambelor specii de călifari ne pare insuficientă și dispariția lor din avifauna noastră oaspete de vară, inevitabilă.

9. *Anas platyrhynchos platyrhynchos* L. Rața mare, într-un număr mai redus, decât în anii precedenți, se observă totuși pe Sacalin în toate anotimpurile. Cuiburile ei se găsesc multeori chiar în interiorul coloniilor de chire, ascunse în vegetația halofilă (fig. 4). Rața clocitoare este urmărită, cu strigăte de alarmă, de către chire, dacă se apropie spre cuib în zbor. Față de rață, care circulă pe jos, nu se manifestă dușmănoase. Aproximarea cuiburilor de chire asigură o anumită protecție pentru rață, față de dușmani, în special față de cioara grivă, care îi distruge ouăle și față de pescărușul argintiu, dușman periculos a bobocilor. În iunie 1974 am putut urmări eclozarea în bune condițiuni a două ponte, în interiorul coloniei de chire.

10. *Haliaeetus albicilla* (L.). În per. I. această specie a fost aproape constant prezentă pe insulă, observând până la 12—15 ex. într-o singură zi (decembrie 1968). În per. II. avem numai 7 semnalări în cele 54 zile de observație. Din ultima perioadă însă nu avem nici măcar o singură semnalare! Nu negăm eventualele apariții accidentale și în viitor, dar zilele codalbului în deltă — datorită unui ansamblu de factori în special antropice, sînt numărate, fapt accentuat și în alte studii (1. 14).

11. *Charadrius alexandrinus alexandrinus* L. Prundărașul de sărătură a fost observată cu ocazia tuturor ieșirilor. Cuibărește pe insulă în număr de cîteva zeci de perechi, uneori în interiorul coloniilor de chire, fapt descris și de alți autori, chiar în Dobrogea (21). Distanța minimă (distanța individuală) măsurată pînă la cel mai apropiat cuib de *Sterna hirundo* a fost de 1,6 m (12, 13).

12. *Vanellus vanellus* (L.). Nagățul se menține în zona cercetată tot timpul anului, precum s-a arătat și în studiile precedente. În acest ciclu de cercetare din nou i s-au găsit și s-au inelat puii nezburați, în fiecare an. Numărul perechilor clocitoare este cca 20.

13. *Tringa totanus totanus* (L.). Cuibăritul fluierarului cu picior roșu a fost dovedit din nou prin găsirea în iunie 1973 și 1974 a citorva pui nezburați în *Iuncus maritimus* din partea sudică.

14. *Recurvirostra avosetta* L. Numărul cuiburilor de ciocintors în fiecare an se menține la cca 40. Puii nezburați au fost depistați cu ajutorul prepelicarului, în vederea inelării. În iunie 1974 s-a găsit un cuib de ciocintors cu o pontă completă, pe lângă care a mai existat un ou de *Sterna hirundo* (fig. 5). Urmărind evoluția cloccitului, s-a putut observa eclozarea ouălor de *Recurvirostra* în inea celui de chiră. Puii s-au adăpostit în apropierea cuibului, iar oul neeclozat l-am introdus într-un alt cuib de chiră din apropiere. Distanța minimă între un cuib de *Sterna hirundo* și de *Recurvirostra*, a fost de 2,6 m (12, 13). Dimensiunile a 10 ponte complete (40 ouă în total) măsurat tot în această perioadă, au fost: Diametrul mare maxim: 52,8 mm, minim: 44,5 mm, medie: 49,74 mm; Diametrul mic maxim: 36,4 mm, minim: 31,8 mm, medie: 34,70 mm.

15. *Burhinus oedicnemus oedicnemus* (L.). Numărul exemplarelor clocitoare de pasărea ogorului pe Sacalin este de 5—6 perechi de fiecare an. În iulie 1974 am depistat din nou un cuib cu două ouă puternic eclozate, avînd următoarele dimensiuni: 55,9/35,7 mm și 55,1/36,8 mm. Ouăle s-au eclozat la un interval de o zi. Puiul neeclozat, la atingerea ouăului, scoate sunete similare cu fluieratul adulților. Atît pontă cît și puii au o homocromie perfectă, contopindu-se admirabil cu mediul înconjurător (fig. 6). Tot în iunie 1974 s-au observat de fiecare dimineață urmele păsării ogorului, pe lângă cadavrele (de porc și de delfini) de pe plajă, din care ciuguleau larvele și insectele necrofage.

16. *Stercorarius pomarinus* (Temm.). Privind lupul de mare, nu posedăm decât o singură semnalare din 16.04.1972, cînd un exemplar adult în fază deschisă, cu gulerul brun bine vizibil, zbura de-a lungul insulei. Alte specii din acest gen nu am observat în per. III.

17. *Larus melanocephalus* Temm. Pescărușul cap negru a rămas un oaspete accidental pentru insulă. S-au observat cîte două ex. în aprilie 1972 și iulie 1974, iar la 20.06.1973 un stol compact de 30 ex. se odihnea pe malul mării, în apropierea altor specii de *Lari*.

18. *Larus ridibundus* L. Specie constant prezentată în zonă, pescărușul rizător a început să cuibărească din 1972, ajungând la 18—20 cuiburi în 1974. S-au înelat pui nezburători, tot cu ajutorul prepelicarului. 10 ponte cu cite 3 ouă măsurate în iunie 1974, au avut următoarele dimensiuni :
Diametrul mare maxim : 55,4 mm, minim : 46,9 mm, medie : 52,26 mm ;
Diametrul mic maxim : 39,6 mm, minim : 34,3 mm, medie : 36,83 mm.

În mica colonie de pescăruși, limitrofă cu a chirelor, multe ponte au fost distruse de către pescărușii din aceeași specie, în urma luptelor dintre cupluri diferite.

19. *Sterna sandvicensis* Lath. Față de per. I., chira de mare nu a cuibărit în per. II. pe Sahalin. Însă din 19772 această specie a început să depună ouăle din nou la marginea coloniei mare de *Sterna hirundo* de la Roh. La 13.07 am găsit 21 de cuiburi, cu 1,14 ouă pe cuib în medie. Dimensiunile au fost următoarele, în urma măsurării a 20 de ouă :
Diametrul mare maxim : 57,5 mm, minim : 49,2 mm, medii : 53,77 mm ;
Diametrul mic maxim : 36,7 mm, minim : 34,4 mm, medii : 35,17 mm.

În 1973 numărul cuiburilor de *Sterna sandvicensis* a fost de peste 300. Cercetînd 80 de cuibări, s-a găsit o medie de 1,53 ouă/pontă (13, 14). Evoluția coloniei a devenit de a dreptul spectaculoasă în iunie 1974, cînd numărul perechilor clocitoare le-am evaluat la peste 2.500. S-au observat și cuiburi cu 4 ouă ! (FIG. 7.). La 376 cuiburi cercetate, am găsit o medie de 1,51 ouă pe pontă. Imperecherile (FIG. 8.) și depunerea ouălor a continuat și la sfîrșitul lunii. Primul pui eclozat am găsit la 24.06. În ceea ce privește originea populației clocitoare, nu sîtem încă complet edificați. În urma recuperării a 9 inele dintre care unul din Anglia (Northumberland) și restul din U.R.S.S. (din apropierea orașului Orlov, la cca 200 km de la locul regisirii) putem să presupunem, că populațiile stabilite aici provin din mai multe colonii situate în diferite părți ale arealului de răspîndire a speciei. Regretabil, că nu am primit informații despre 2 inele sovietice, nici nu s-au specificat, dacă păsările au fost inelate ca pui (ca cel din Anglia !). Aceasta ar modifica cunoștințele noastre privind atingerea maturității sexuale la 4—5 ani (15) la această specie : 3 ex, au fost inelate în 1972 și regăsite cuibărind în 1974. Cercetările viitoare în acest sens ar fi foarte importante.

20. *Sterna hirundo hirundo* L. Specia cea mai numeroasă, ce cuibărește pe Sacalin. În 1974, cele trei colonii numărau peste 15.000 de păsări. Unele aspecte privind cuibărirea speciei, am descris în alte lucrări (12, 13). Ne vom limita deci numai la cîteva probleme mai recent studiate. Mărimea pontelor, după 635 cuiburi controlate, a fost 2,52 ouă/cuib, găsind uneori și 6 ouă în același cuib. Dimensiunile ouălor, în urma măsurătorii a 265 ouă la 28—31.07.1971 sînt :
Diametrul mare maxim : 46,2 mm, minim : 37,4 mm, medie : 42,54 mm ;
Diametrul mic maxim : 31,8 mm, minim : 28,1 mm, medie : 30,17 mm.

La 19.06.1974 s-au cîntărit 50 ouă din 20 ponte, găsind greutatea maximă : 21,9 g, minimă : 16,7 g, medie : 19,18 g. Distanța minimă între două cuiburi de chire a fost de 55 cm (FIG. 9.), între *Sterna hirundo* și *Sterna sandvicensis* : 28 cm. În asemenea cazuri, chira suportă reacțiile mai mult sau mai puțin agresive ale chirelor de mare (FIG. 10.) din apropiere, pînă la lăsarea sa pe sol. Nu sînt rare nici luptele interspecifice (FIG. 11.) pentru hrană sau intoleranțe teritoriale. Acolo, unde cuiburile sînt dispuse mai rar, activitatea chirelor decurge mai liniștită (FIG. 12.). (Datele, privînd unele aspecte etologice, sînt mult prea vaste pentru a fi tratate în acest articol, ele formează subiectul unui alt studiu în pregătire). Chirele ies pe mare după hrană încă înaintea zorilor și pescuiesc de multe ori chiar și după apusul soarelui. După observațiile noastre directe sau făcute pe bază de fotografii, ca și în urma recuperării hranei din ciocul puilor, hrana fundamentală a chirelor s-a dovedit de a fi garidul *Garnela garnela*, următoarea de ace de mare din genul *Sygnathus*. În ordinea importanței urmează puietul de *Caspialosa pontica*, *Alosa nordmanni* și *Alburnus alburnus*, cel din urmă fiind obținut din apele dulci. Zona răsfrîngerii valurilor pe mal este urmărită cu atenție deosebită de stoluri întregi (FIG.13.). Distanța, pînă unde ajung chirele dintr-o

colonie, sînt apreciabile. Am găsit pe Sacalin chire moarte, cu alice în corp, iar punctul cel mai apropiat unde aceste păsări au fost combătute, este heleșteul Perișor, la o distanță de peste 25 km. Și aceste observații denotă valența ecologică ridicată a speciei. În timpul per. III. am inelat un număr de 1.200 ex., cu ajutorul prepelicarului. Pînă în prezent s-a regăsit și s-a comunicat datele despre un singur inel, din orașul Durban, statul Natal (Africa de sud), la o distanță aeriană de 8.288 km de la locul inelării. Chirele sînt ucise deseori de șobolani (9, 10) dar mor și în urma intoxicațiilor (FIG. 14—15), cu pesticide — autopsia unor cadavre a scos la iveală leziuni caracteristice.

21. *Sterna albifrons albifrons* Pall. Chira mică cuibărește în apropierea sau în interiorul coloniilor de chire, distanța minimă măsurată de noi între cele două specii fiind de 1,20 m (12, 13). Unele observații fiind deja descrise în lucrările amintite mai sus, ne limităm la descrierea cîtorva măsurători mai recente. 23 ponte cercetate în iunie 1974 au avut în medie de 2,56 ouă, cea mai ridicată dintre toate speciile genului, probabil ca o recompensare pentru neajunsurile izvorite din talia mai mică. Dimensiunile ouălor după 30 de ouă (10 ponte) măsurate la 15.06.1974, sînt următoarele :

Diametrul mare maxim : 33,3 mm, minim : 29,9 mm, medie : 31,40 mm ;
Diametrul mic maxim : 24,9 mm, minim : 22,5 mm, medie : 23,40 mm.

Pe Sacalin cuibăresc aprox. 100 de perechi de chire mici în fiecare an. Nu am putut observa o variabilitate de culoare atît de izbitoare, ca la specia precedentă, care are un potențial bioecologic, valență ecologică atît de ridicată. Totuși am găsit ouă de chira mică în cuib de *Sterna hirundo* (FIG. 16.).

22. *Streptopelia decaocto* (Friv.). Guguștiucul, specie euribiontă și euritropă, a ajuns — chiar dacă numai în trecere — și pe insulă, unde nu a fost observat pînă în prezent nici de noi, nici de alți autori (22). La data de 17.06.1974 am observat un ex. solitar, hrănindu-se într-o zonă cu *Salicornia*. Stirnită, pasărea și-a luat zborul către interiorul uscatului.

23. *Corvus corone cornix* L. și *Corvus corone sardonius* Kleinschm. sînt permanente prezente în lista avifaunistică a insulei. Îndeplinesc un important rol în selecția naturală : cuiburile insuficient ascunse, puii neatenți, ponte înafara coloniilor, cad victima acestor păsări vorace. Fiind o specie sinantropă, numărul lor crește în fiecare an, paralel cu scăderea numerică vertiginoasă a răpitoarelor mari (șoimi de talie mare, buhă etc.).

24. *Loxia curvirostra curvirostra* L. Forfecuța, cu caracter ubicvist pregnant, a mai fost semnalată și chiar colectată pe insulă (23). Noi am observat un ex. în penaj de juvenil, la 30.07 1972. Pasărea se hrănea cu frunze de *Salicornia* și *Halocnemum*. Fiind foarte puțin sfioasă, a suportat apropierea observatorului la 4 m.

În studiul nostru ne-am limitat la comentarea a 24 specii mai deosebite, accentuînd aspectele superficial tratate în alte studii. Nu ne-am aprofundat în problemele etologice ale coloniilor de chire, ce vor fi discutate mai amplu într-o lucrare viitoare. Considerăm însă necesar accentuarea din nou a rolului insulei pentru avifauna țării noastre. Se știe, că Delta Dunării va suferi în curînd transformări radicale, ireversibile, prin redarea agriculturii a unor suprafețe de mii de hectare. Insula Sacalin, datorită poziției sale geografice prielnice, nu este deocamdată în obiectivul acestor transformări. Tocmai pentru aceasta, rolul ei este de o importanță neobișnuită. Nefiind aptă pentru utilizări agricole, neîncluderea ei în lista zonelor amenajate nu va afecta ansamblul de lucrări hidroameliorative. Va putea și va trebui să rămînă rezervație nealterată, ca martoră a deltei de odinioară, bogată și frumoasă. Fiind o zonă protejată, va căpăta un rol pregnant în repopularea zonelor limitrofe, cu păsări acvatice care nu vor găsi condiții trofice și de reproducere în alte părți. Pentru a-și îndeplini rolul în contextul marilor transformări, enumerăm din nou măsurile sugerate de noi și de alți autori (22), pentru conservarea Sacalinului :

- Interzicerea pășunatului neorganizat, a tăierii stufului în mod abuziv și în special a introducerii turiștilor și excursioniștilor în perimetrul insulei ;
- Interzicerea staționării pescarilor pe Sacalin în timpul reproducerii păsărilor ;
- Acordarea unui post de paznic pentru această zonă ;
- Declararea insulei ca rezervație de strict regim, permițând accesul numai cu avizul special al Academiei R.S.R.

Specificăm, că fără luarea măsurilor urgente pentru salvarea și conservarea insulei Sacalin, se vor distruge valori inestimabile ale țării și a întregii omenirii. Ignorarea legilor naturii nu ne scutește de urmările nefaste ale resturnării echilibrului biologic. Datoria noastră este păstrarea bunurilor și frumuseților patriei și pentru generațiile viitoare.

BIBLIOGRAFIE

1. Cătuneanu, I. I. (1973) : Păsările răpitoare din Dobrogea de Nord și situația lor actuală. Peuce III., Tulcea.
2. Ciocchia, V., Hafner, H. (1969) : Observations sur quelques espèces d'oiseaux qui hivernent sur le littoral roumain de la Mer Noire et dans le Delta du Danube. Lucr. Staț. de Cercet. Mar. „Prof. I. Borcea”, Agigea, III.
3. Dombrowski, R. (1912) : Ornithologiae Romaniae. Bucurest.
4. Kelemen, A., Kiss, J. B., Sterbetz, I. (1974) : Ornithologische Beobachtungen aus der Vogelzug durch den Donaudelta. Ocrotirea Naturii, Nr. 2.
5. Kiss, J. B., (1971) : Date preliminare asupra ornitofaunei insulei Sahalin și rolul ei în migrație. Peuce I., Tulcea.
6. Kiss, J. B. (1972) : Madarak a román Szachalinon. Búvár, Nr. 5., Budapest.
7. Kiss, J. B., (1973) : Date preliminare asupra ornitofaunei insulei Sahalin și rolul ei în migrație. (II) Peuce III, Tulcea.
8. Kiss, J. B., Sterbetz, I. (1973) : Comparative data of the nutrition of grebes (*Podicipidae*) at the Tisza, Tiscia, Vol. 8., Szeged.
9. Kiss, J. B. (1974) : Mamiferele sălbatice de pe insula Sacalin. Natura, Nr. 1.
10. Kiss, J. B., (1974) : Adatok a Sacalin—Sziget emlősfaunájához. Allattani Közlemények LXI. 1—4., Budapest.
11. Kiss, J. B., (1974) : Ein Tag im Reiche der Vögel. Vögel der Heimat. Dezember, Nr. 3., 45 Jahr.
12. Kiss, J. B., (1975) : Unele aspecte privind cuibăritul chirei de baltă (*Sterna hirundo* L.) pe Insula Sahalin (Sacalin). Muzeul Brukenthal — studii și comunicări - s. nat. 19.
13. Kiss, J. B. (1975) : Brutbeobachtungen an Flusseeeschwalben (*Sterna hirundo*) in der Seeswalbenkolonie von der Sahalininsel. Vögel der Heimat, april, Nr. 7, 45 Jahr.
14. Klemm, W. (1973) : Situația codalbului (*Haliaeetus albicilla*) și a șoimului dunărean (*Falco cherrug*) în primăvara anului 1971 pentru Delta Dunării.
15. König, C. (1967) : Europäische Vögel, Belsler Verl., Stuttgart.
16. Linția, D. (1954—1955) : Păsările din R.P.R. Fd. Acad. R.P.R., București.
17. Papadopol, A. (1967) Contributions à la connaissance de la migration et de l'ecologie des Charadriiformes de Roumanie. Trav. de Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa”, vol. VII., București.
18. Papadopol, A. (1968) : Charadriiformes de Roumanie (II.) Trav. de Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa”, vol. IX., București.
19. Rosetti—Bălănescu, C. (1956) : Păsările Vinătorului, I. Ed. A.G.V.P.S., București.
20. Stănescu, D. (1969) : Observații asupra speciilor *Recurvirostra avosetta* (ciocîn-tor) și *Sterna hirundo* (chira) într-o colonie mixtă. Ocrot. Nat., Vol. 13, Nr. 1.
21. Stănescu, D. (1971) : Încercări de etogramă pentru perioada de clocit la prundărașul mare (*Charadrius alexandrinus* L., 1758). Studii și comunicări, Nr. 16., Sibiu.
22. Stănescu, D. (1973) : Avifauna vărsării brațului Sf. Gheorghe (Delta Dunării). Studii și comunicări, Nr. 18., Sibiu.
23. Tâlpeanu, M. (1968) : Note ornitologice din Dobrogea. Rev. Muz., Nr. 6.
24. Tâlpeanu, M., (1969) : Cuiburi și ouă. Ed. șt., București.
25. +++++ (1972) : Nomenclatorul păsărilor din România. Ed. Acad. R.S.R.

L'auteur continue les observations ornithologiques dans l'île Sacalin (Sahalina, Sacalina, Sachalin) située à l'embouchure du bras St. Gheorghe. Les observations ont été effectuées entre le 16.04.1972 et le 25-06-1974.

On a fait 5 explorations chacune durant 24 jours. Ces dernières explorations ont été entreprises surtout pendant la période de reproduction des oiseaux, tandis qu'antérieurement les observations ont été entreprises tout le long de l'année. A l'étape actuelle le côté qui s'occupe de l'influence des facteurs météorologiques sur la migration des oiseaux et le côté faunique sont un peu négligés.

On attribue une grande importance aux problèmes concernant la reproduction des oiseaux, leur éthologie et l'écologie.

L'auteur s'occupe seulement de 22 espèces du total de 177 déjà présentées jusqu'à présent et appartenant à cette zone.

Il s'intéresse encore à deux espèces inconnues : **Streptopelia decaocto** et **Loxia curvirostra**.

On fait des remarques détaillées sur la quantité des pontes, les dimensions des oeufs, sur les pontes anormales, sur le nombre des couples qui couvent et sur l'évolution des colonies. Les remarques éthologiques sur les colonies de sternes et les expériences psychologiques concernant cette espèce manquent, on s'intéresse en passant, car elles vont constituer l'objet d'étude pour de prochains travaux.

On procède aussi à une appréciation du nombre d'espèces vivant sur l'île. On décrit les tentatives des pélicans frisés (*Pelecanus crispus*) afin de former une colonie dans cet endroit et l'échec de ces tentatives dû surtout aux agents humains.

Les observations assez sommaires sur canards tadornes (**Tadorna ferruginea** et **Tadorna tadorna**) indiquent une disparition lente mais certaine de ces espèces archaïques.

L'absence des remarques concernant l'épervier (*Haliaeetus albicilla*) par rapport aux observations antérieurement effectuées, quand on a enregistré 12-15 exemplaires par jour (en décembre 1968), démontrent une régression numérique intensive du plus grand oiseau repaire du Delta.

L'île offre des conditions propices pour la nidification et certaines espèces qui présentent une importance cynégétique y nidifient souvent : **Anas platyrhynchos** nidifie dans ces endroits, parfois au milieu même des colonies de **Sternae**. **Anser anser** y cache ses poussins tant qu'il ne peuvent pas s'envoler.

On fait la description de 10 espèces d'oiseaux qui nidifient sur l'île. Deux espèces (**Anas strepera** et **Glaucopis pratensis**) n'ont pas été découvertes afin de s'en occuper, et deux espèces (**Charadrius dubius**, **Acrocephalus arundinaceus**) ont été omises faute de relations.

Aux conclusions on indique quelques mesures pour la protection de cet excellent lieu d'arrêt qui aussi favorable à la nidification.

Il faudrait interdire le pacage, la récolte du roseau, les visites des touristes ; il faudrait aussi mettre l'île sous la surveillance de quelqu'un et nommer l'île SACALIN réserve inviolable afin de la protéger le long des années.

Fig. 1. : Instalarea vegetației acvatice dulcicolă.

Fig. 2. : Unele zone au fost acoperite de *Tamarix*.

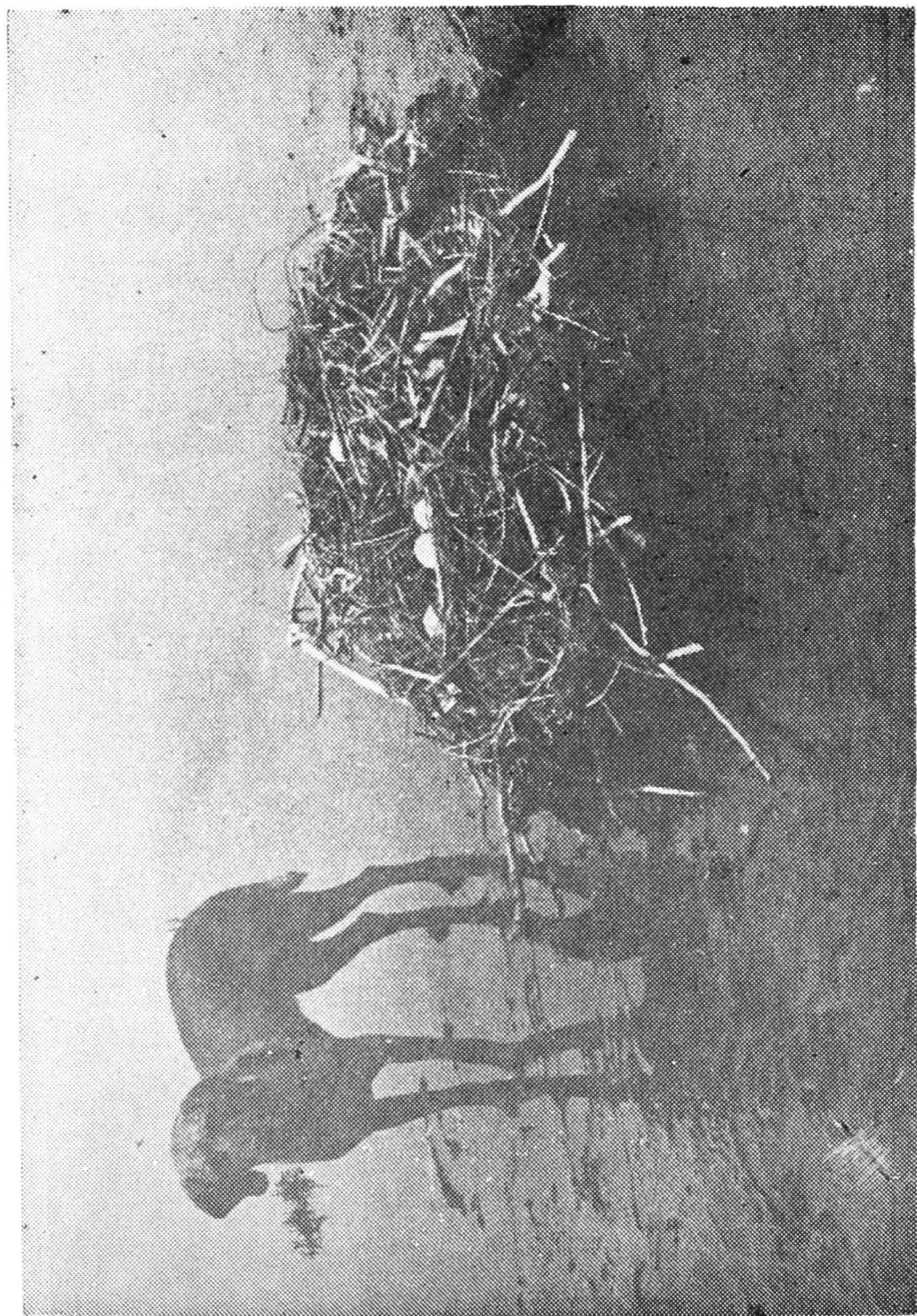

Fig. 3. : Cuiburi de *Pelecanus crispus* pe partea sudică (iunie 1974).

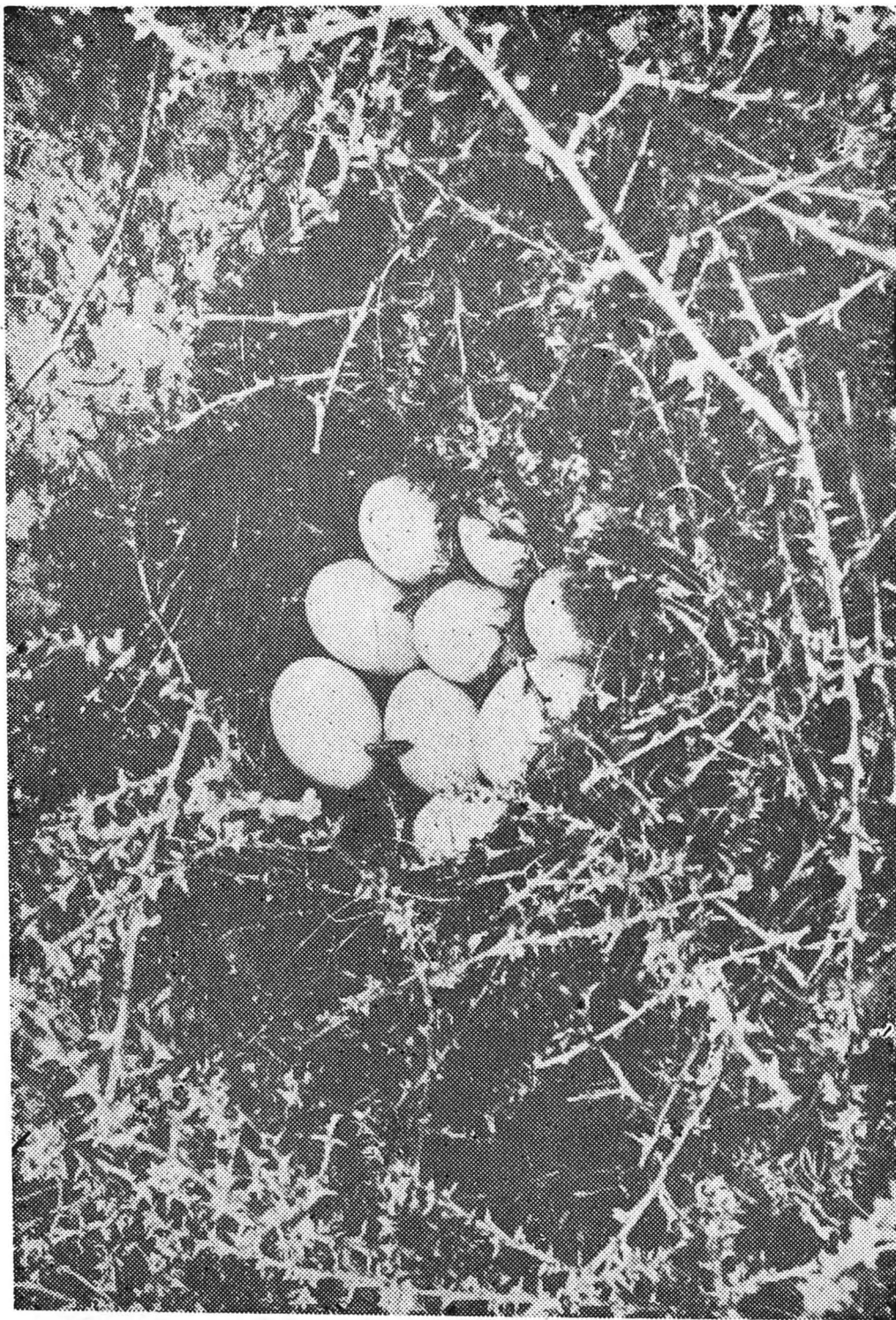

Fig. 4. : Cuib de *Anas platyrhynchos* în vegetația halofilă.

Fig. 5. : Pontă de *Recurvirostra avosetta* cu un ou de *Sterna hirundo*.

Fig. 6. : Pontă de *Burhinus oedicehemus*.

Fig. 7.: Pontă de *Sterna sandvicensis*.

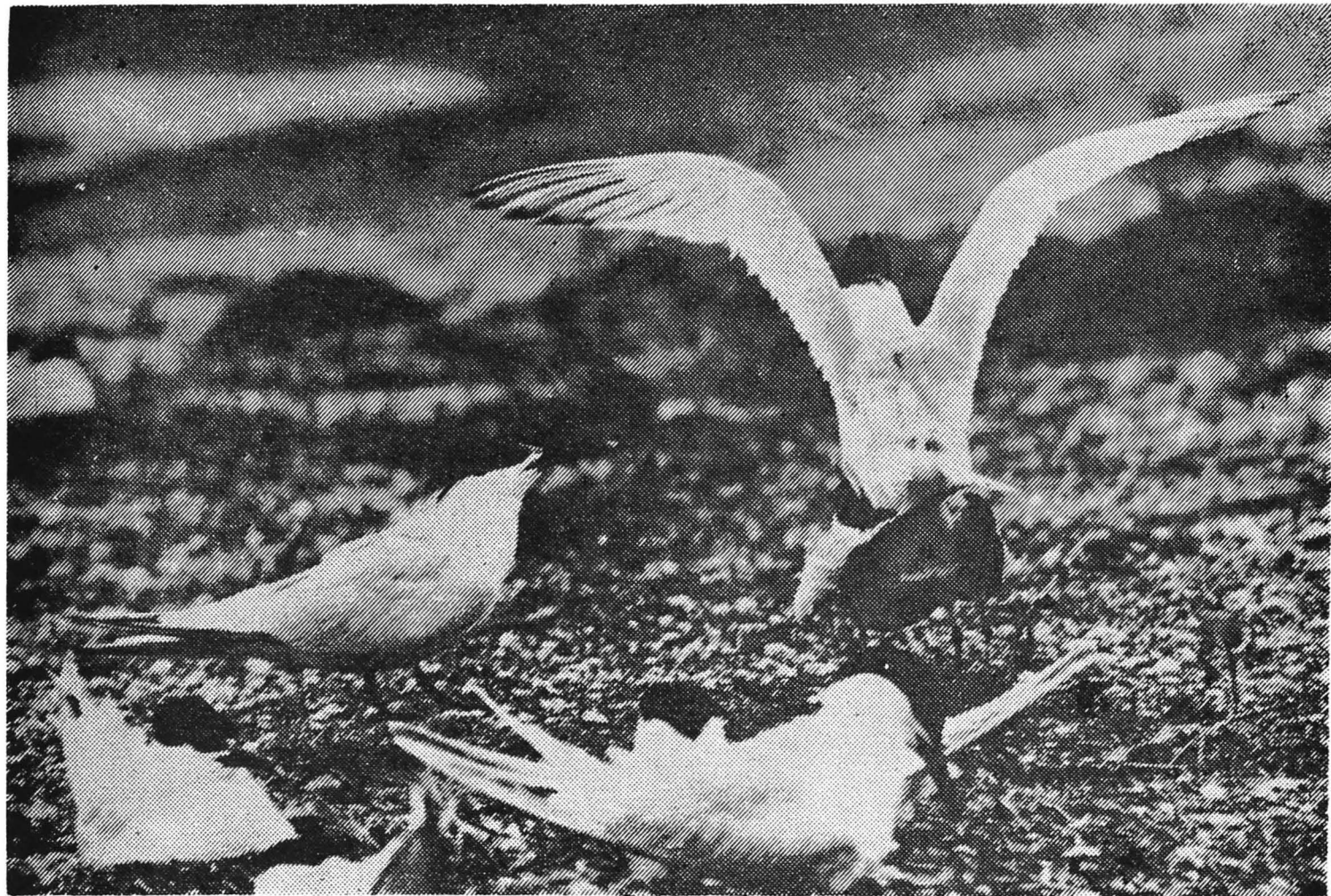

Fig. 8. : Acuplare la *Sterna sandvicensis*.

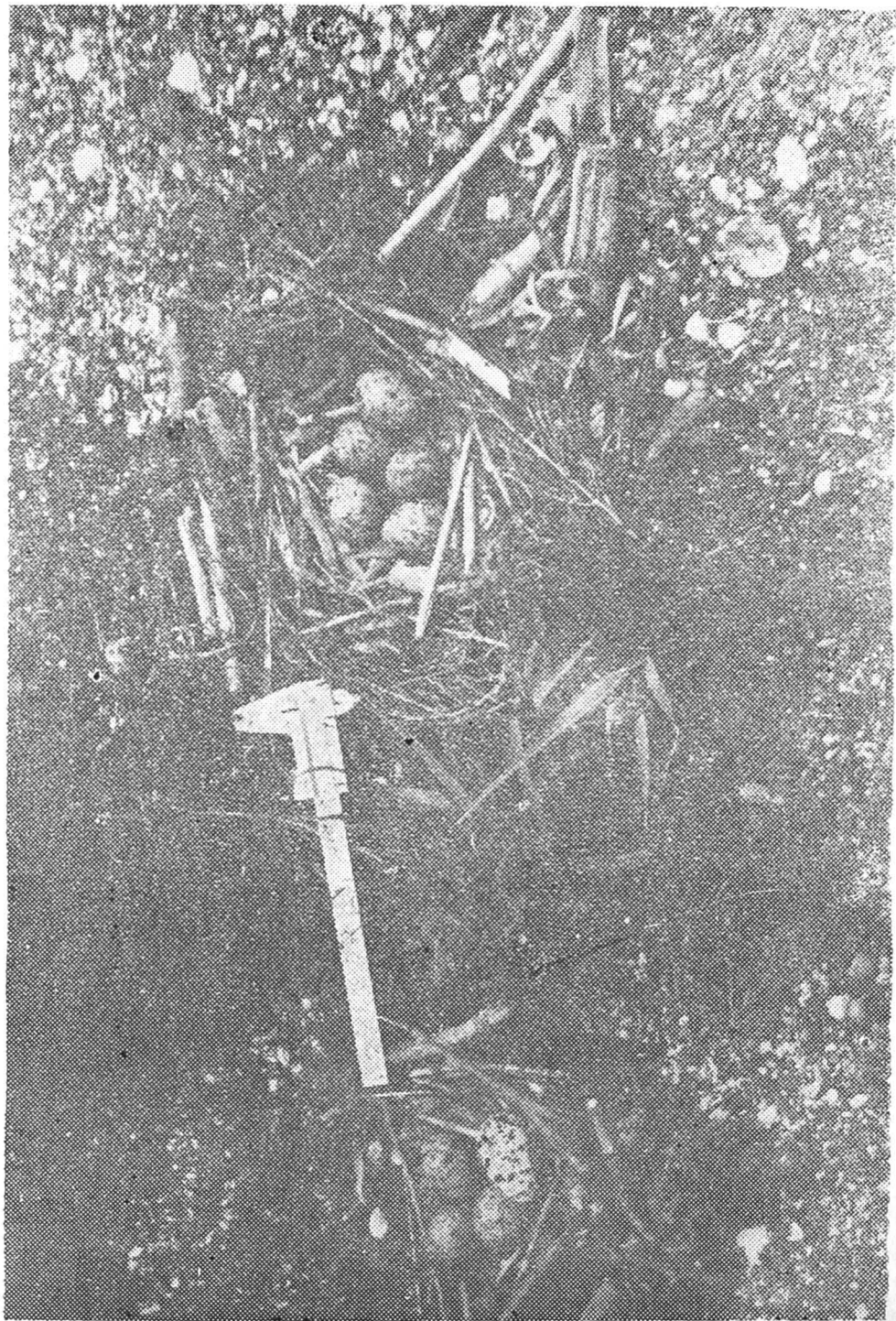

Fig. 9. : Două ponte deosebit de apropiate de *Sterna hirundo*, într-una este și un ou de *Sterna sandvicensis*.

Fig. 10. : *Sterna hirundo* lăsindu-se pe cuibul intercalat între cuiburile de *Sterna sandvicensis*.

Fig. 11. : Lupte interspecifica la *Sterna hirundo*.

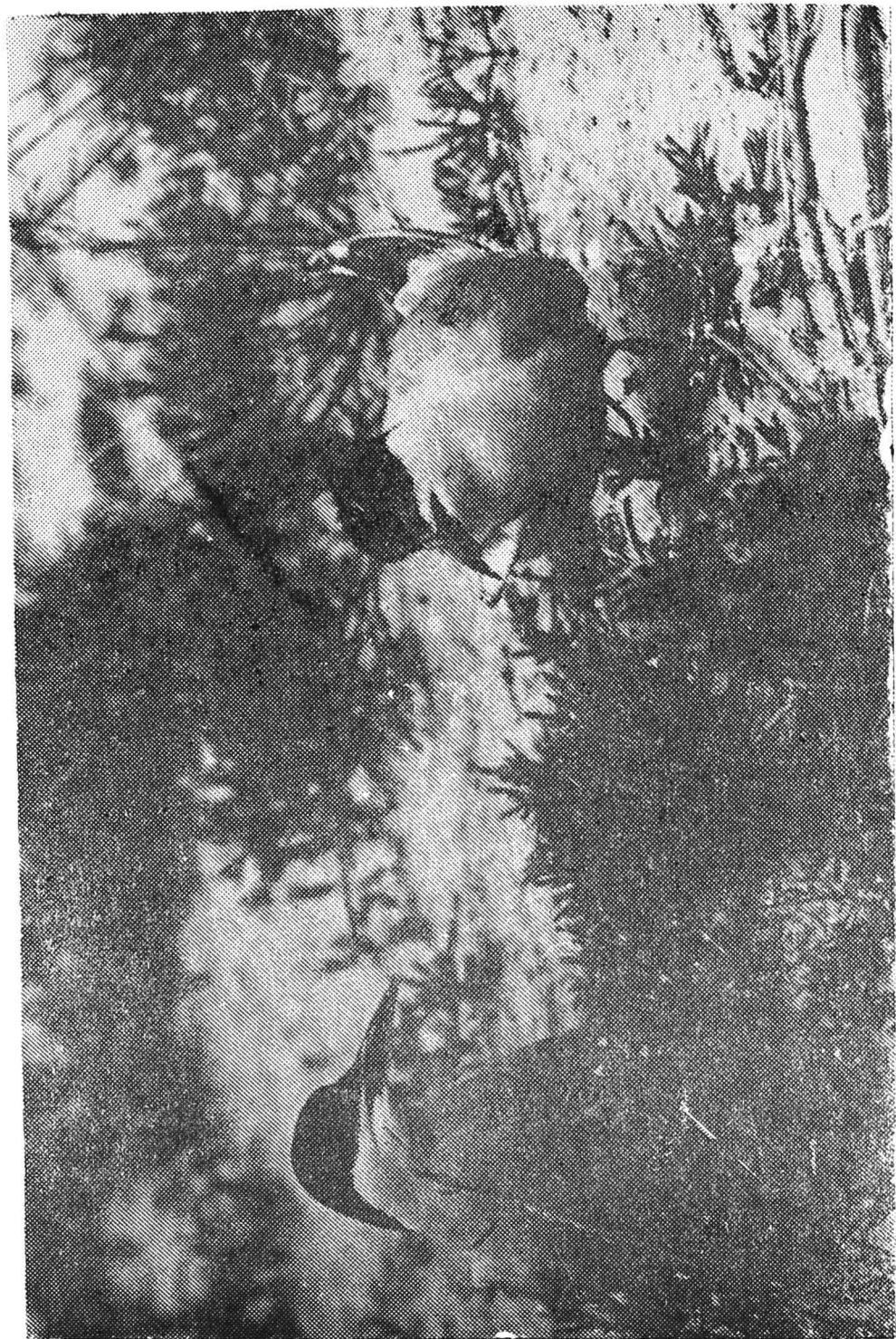

Fig. 12. : Famillie de *Sterna hirundo*.

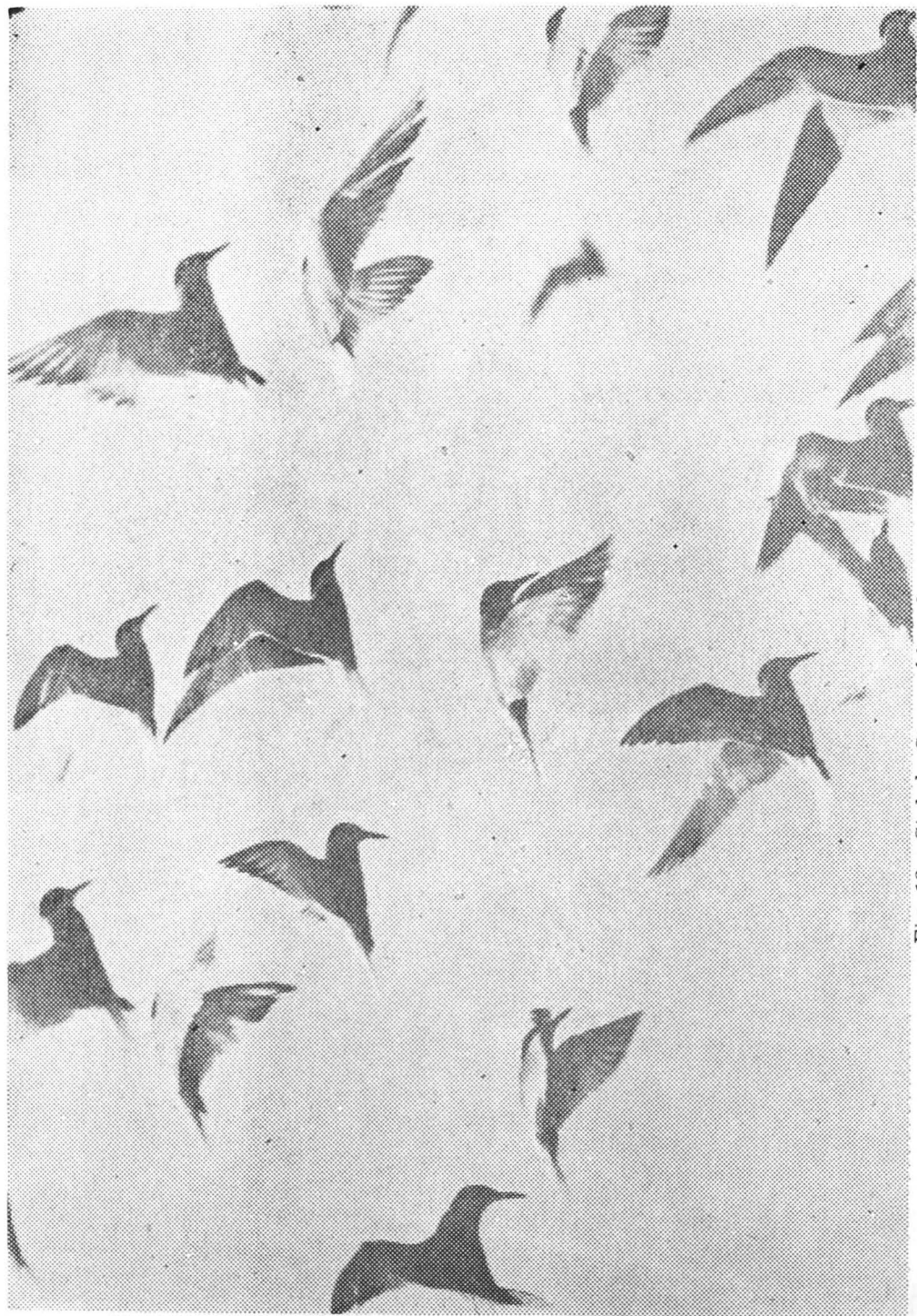

Fig. 13. : Stoi de *Sterna hirundo*, pescuind.

Fig. 14. : *Sterna hirundo* ucis de *Rattus rattus*

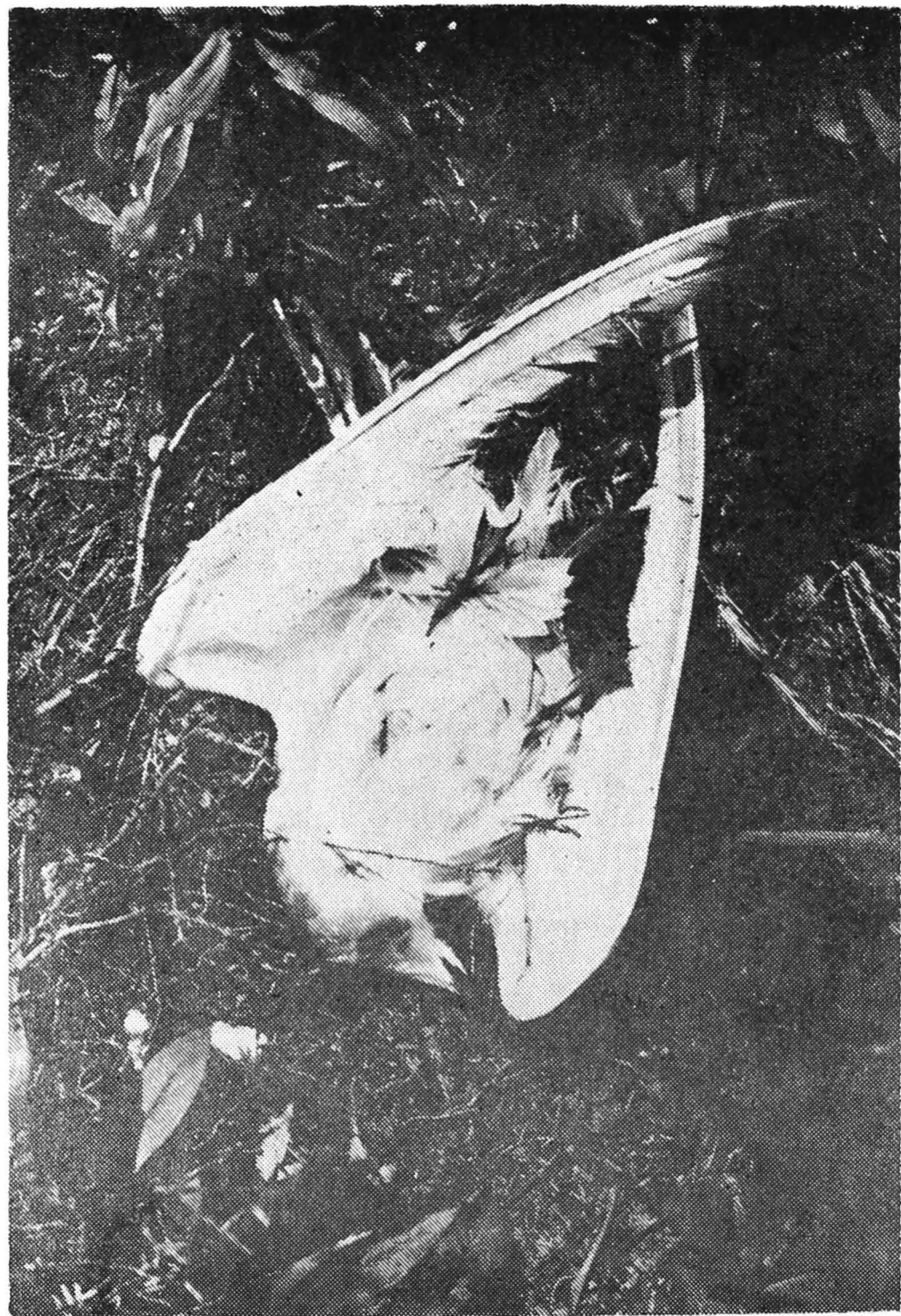

Fig. 15.: *Sterna hirundo*, intoxicated.

Fig. 16. : Oua de *Sterna albifrons* in cuib de *Sterna hirundo*.